

STRMILOVSKÉ NOVINY

1993 3

Pomoci alespoň trošku

Nejednou jsme snad všichni mohli zaslechnout ke konci zpráv v rozhlasu či televizi také i zprávu o počasí, která nám mnoho radosti nezpůsobila. Upozornila nás totiž na skutečnost, že na celém území je zataženo.

Nikdy to ovšem nebylo přitom myšleno tak, že by bylo zataženo na území celé naší planety.

To co nikdy nemůže platit o počasí na naší zemi, platí bohužel o jejích obyvatelích, zvláště pak o lidech. Není totiž jediného světadílu z oněch pěti, kde by v současné době panoval skutečný mír a pokoj, kde by nebyla válka, kde by neprobíhaly nesmířitelné zápasy mezi jednotlivými politickými stranami, které ve své urputnosti a divokosti si s těmi válečnými nic nezadají. (Generál Rudolf Sigerist z Bernu nedávno prohlásil, že v současné době probíhá na světě 34 válek.)

Právě nyní prožívá starý kontinent; Evropa, jedno z nejstrašnějších období svých dlouhých dějin. Národy, které tam po dlouhou dobu dokázaly žít v poměrném klidu, projevují nyní vůči sobě nejhlubší nepřátelství. Vedou dokonce genocidní boj, při němž nemá zůstat naživu ani jediný člen nepřátelského tábora. To proto, aby nebylo nutno v budoucnu snad řešit otázku vzájemného soužití. Je prostě postupováno při tomto vyhlazovací boji podle staré vojenské zásady, že "mrtvý nepřítel, žádný nepřítel".

Jestliže nenávisť mezi válčícími stranami dosáhne již takového vrcholu, jak je tomu v současné době v Jugoslavii a bývalém Sovětském svazu, zdá se zcela marnou snahou vklínit mezi rozvášněné bojovníky vojáky OSN, které brání přímému střetu. Je totiž již příliš všem známé, že ten, kdo takto dovede ne-

návidět, vždycky si zatím dovedl opatřit zbraň.

Boje dokonce pokračují i na území hostitelské země, která uprchlíky obou nepřátelských stran bere pod svou ochranu.

Dá se tedy říci, že na celém území naší země, ve všech jejích světadílech je pořádně zataženo, nikoliv fyzicky, vlivem nevlídného deštivého počasí, ale duchovně, vlivem falešných lidských představ o smyslu a určení člověka na této zemi.

Jestliže se občas blýskne na lepší časy, jsou to jen nepatrné jiskřičky a světélka v husté a neproniknutelné mlze.

Všechny ony krásné sny o beztrždní společnosti, o věčném míru, o světě, kde bude zdarma chléb a nebudou třeba peníze, se zhroutily jak zámek vystavěný z karet. Byly to skutečně jen sny bez reálných předpokladů.

A je velice naivní se domnívat, že na světě dojde brzy k radikální změně, že náraz přestanou války, že lidé přestanou nenávidět. Právě tak je naivní věřit, že je možno vybudovat nějaký ideální stát s dokonalou ideologií. Hitler kdysi snila snažil se dokonce realizovat rasově čistý stát, který by ovládal všechny ostatní národy světa. Náboženští fanatci v Asii se pokouší vytvořit čistě mohamedánský stát, kde by se všichni lidé poslušně podřizovali náboženským zákonům a nejvyšší duchovenské hierarchii. I u nás bylo v nedávné době vyloženo mnoho úsilí, aby byl vytvořen čistě socialistický stát vedený jedinou politickou stranou a jedinou komunistickou ideou.

Všichni víme jak všechny tyto pokusy dopadly a kolik nevinných lidí za to museli zaplatit onu nejvyšší daň.

Domnívám se, že je zcela zcestné si vytýčovat cíle, kterých člověk nikdy nemůže dosáhnout.

Ukazuje se, že ty nepatrné jiskřičky a světélka, která se občas, jakoby zázrakem, objeví v onom bezútěšném světě lidí, jsou jedinou nadějí pro celou lidskou společnost, jediným příslibem její další existence. Bez nich by nemohlo vzniknout nikdy nic skutečně velikého a krásného, v tom nejmenším lidském společenství jakým je rodina, ani v tom největším jakým je národ a stát.

I nadále bude platit, že všechno to úsilí, které je vedeno s cílem zachránit život, které je vedeno bez touhy po osobním zisku a slávě, má trvalou cenu a základní význam pro budování míru a pokoje mezi lidmi.

Znal jsem jednoho muže, který mnoho let již chodil s velkými bolestmi. Řekl jsem mu, že by se neměl již tolik dřít, aby si chránil zdraví. Odpověděl mi, že by rád pomohl alespoň trošku.

Myslím, že se mu podařilo touto odpovědí vyjádřit právě to, co potřebujeme slyšet všichni.

Myslím, že se mu podařilo touto odpovědí vyjádřit právě to, co potřebujeme slyšet všichni.

Je skutečně velmi nepravděpodobné, že by se v nejbližší době podstatně změnil chod celých lidských dějin, že by náraz lidé přestali jinak uvažovat a žít. Sobectví a pýcha jsou příliš zakořeněné v srdcích a myslích lidí. Bude to trvat zřejmě ještě dlouho než lidská společnost změní svůj obraz.

Na jeden cíl však bezpochyby stačí všichni, aby na tom svém místě a v povolání, které zastávají pomohli alespoň trošku.

Petr Jankovský

Návštěva Švýcarska

Jak všichni jistě víte, nedávno se uskutečnila výměna našich a švýcarských dětí.

V sobotu 3.července jsme sice se zpožděním, ale přece dorazili do Bernu, odkud jsme vlakem pokračovali do Trubschachenu. Po milém přivítání následovalo ubytování v rodinách a ještě téhož dne jsme si prohlédli Trubschachen. Hned v neděli se někteří z nás vydali na pěší výlet na Napf, horu vysokou 1408 m.V úterý jsme si mohli prohlédnout Bern, hlavní město Švýcarska. Volná odpoledne jsme trávili na hřišti nebo na koupališti v nedalekém Langnau.Ve středu ráno jsme se vypravili do továrny na sušenky, kde jsme směli z mnoha výrobků ochutnat.Ve čtvrtek se konal celodenní výlet do hor, lanovkou jsme vyjeli na horu Männlichen, která je vysoká 2343 m. Výlet jsme zakončili asi dvouhodinovou

jízdou lodí po jezeře. V pátek jsme si prohlédli místní muzeum, kde jsme se dozvěděli, jak se v Trubschachenu žilo na přelomu 19.a 20. století, a večer jsme si společně opékali buřty. V sobotu jsme navštívili výrobu sýrů (Schaukäserei) den jsme zakončili diskotékou. Myslím, že v neděli, přestože se každý těšil domů, opouštěli jsme Trubschachen s smutkem, že náš pobyt končí. Pro všechny to byl zážitek, který ještě dlouho nezapomeneme.

Poděkovat bychom chtěli Obecnímu úřadu a vedení školy za to, že se výlet uskutečnil, ale také paním učitelkám, že nás na naší cestě doprovázely.

Účastnice zájezdu
Eva Kocveldová

O STRMILOVSKÉ ŠKOLE

Občanská (měšt'anská) škola smíšená byla ve Strmilově otevřena r. 1921. ale o její zařízení usilovala místní školní rada už v roce 1898. Jako důvod bylo tehdy uvedeno: "Tato škola má být prospěšná žactvu nejen zdejších škol, ale i žactvu obcí okolních. Má být i rodičům prospěšná, neboť s velkou obtíží a obětmi musí vydržovat své děti na vzdálených měšt'anských školách. Má být prospěšná i rodičům nemajetných, kteří svým dětkám, ač často velmi schopným, nemohou popřát návštěvu měšt'anské školy v městech cizích. Tím takovým žákům zabráněn jest pokrok v jejich vzdělání pro celou budoucnost na škodu národa. Město i okolí má dostatečný počet žáků potřebných k otevření měšt' školy chlapecké." Obecní zastupitelstvo návrh podpořilo a slíbilo opatřit vhodné místnosti a potřebné školní pomůcky. Se zřízením měšt'anské školy ve Strmilově souhlasil okresní výbor i okresní školní rada.

Budova staré, původně trojtřídní školy byla malá a nestačila ani pro potřeby obecní školy, proto členové školní rady (Antonín Myslík, František Staněk, Jan Drábek, Jan Šťastný a Jan Kondrys) navrhli koupit dům čp. 6 a 7 nebo 66 a 67 a místo nich postavit novou školní budovu. Ale mnozí občané se obávali vysokých nákladů spojených se stavbou a vydržováním měšt'anské školy, 42 občanů písemně protestovalo proti jejímu zřízení, a tak bylo otevření měšt'anské školy ve Strmilově oddáleno. Nebyl uskutečněn ani návrh koupit stavení čp. 6 a upravit v něm dvě třídy obecní školy. Učebny pro V. a VI. třídu byly upraveny v domě čp. 136 (majitel Ferdinand Tomášek), ale okresní školní rada je odmítla jako nevyhovující, protože byly malé, bez záchodu a daleko od kostela. Jedna učebna byla zřízena v budově školy z učitelova bytu, jedna třída se učila na radnici.

Zatímco se ve Strmilově vedly dlouhé spory o tom, kde postavit novou školu a zda vůbec měšt'anskou školu otevřít, podala obec Kunžak žádost o zřízení měšt'anské školy, během dvou let ji postavila a v r. 1903 otevřela. "Zřízení měšt'anské školy v Kunžaku bylo dobrodiní i pro Strmilov, neboť odtud děti denně mohly měšt'anskou školu navštěvovat. Ovšem za špatného počasí a v zimě bylo spojeno s velikými obtížemi, děti dosti zkusily ... Po zřízení měšt'anské školy v Kunžaku nebylo pak ani pomyšlení na zřízení této školy ve Strmilově. Kunžatečtí občané byli rádi, že školu mají, a strmilovští občané byli také rádi, že ji stavět nemusejí. Tak vyřízen byl protest občanů strmilovských. Vyhověno oběma městům." (Pamětní škola měšt'anské školy smíšené, zápis F. Valenty z r. 1921)

V r. 1903 schválila městská rada staveniště pro novou školu - místo na náměstí, kde stojí čp.66 a 67, ale ani tentokrát nebyl přijatý návrh realizován. Okresní školní rada několikrát vyzvala obec, aby napravila poměry ve školství. V okresním archivu jsou uloženy urgencye okresní školní rady odpovědi obecního úřadu, který vždy žádal o povolení provizoria u pana Tomáška a jako důvod uváděl vysokou zadluženost obce.

Bylo zřejmé, že je stavba nové školy nevyhnutelná. Jako chybné se ukázalo i to, že si Strmilov nechal ujít zřízení měšt'anské školy. Teprve r. 1908 a pak znovu r. 1912 se místní školní rada jednomyšlně usnesla podat žádost o její zřízení. Jako staveniště pro novou školu byl zakoupen dům čp. 99 (v inventáři obce je uváděn pouze do r. 1912). Následovaly opět dohady o místě stavby a strmilovští chlapi dále chodili pěšky do školy v Kunžaku. Teprve rezoluce nespokojených občanů, kteří v r. 1912 požadovali zřízení

měst'anské školy ve Strmilově, přiměla představitele obce k podání žádosti. Tentokrát otevření školy znemožnily události I. světové války.

Žádost byla znovu podána koncem roku 1919, Zemská školní rada v Praze povolila otevřít občanskou (měst'anskou) školu smíšenou ve Strmilově s podmínkou, že bude obecná škola ve Strmilově redukována na tři postupné třídy. Obec Strmilov se zavázala "nésti ze svých prostředků veškerý náklad spojený se zřízením a vydržováním řečené školy občanské".

Žáci I. třídy měst'. školy se začali učit 1. dubna 1921 v učebně bývalé 6. třídy na radnici. Kabinet byl umístěn v budově záložny (dnes pošta). Do I. třídy měst'anské školy bylo zapsáno 56 žáků, z toho 52 domácích, 25 hochů a 31 dívek, z Kunžaku přestoupilo 14 strmilovských žáků. Zastupujícím ředitelem byl jmenován František Valenta, odborný učitel měst'anské školy v Kunžaku, vyučoval kreslení, měřičtí a rýsování, tělocvik a zpěv. Třídním učitelem byl Karel Kupka, učil počty, český jazyk, zeměpis, dějepis, přírodopis, fyziku, a krasopis, katolické náboženství vyučoval P. Ferd. Kalivoda, náboženství evangelické českobratrské církve (6 žáků) učil farář z Dolní Lhoty G. Opočanský, ženské ruční práce učila Jana Zámečnicková. Za školní hřiště obec najala pozemek za farskou stodolou. Na paměť založení měst'anské školy ve Strmilově byla na náměstí vysazena lípa. První školní rok byl ukončen za tři měsíce. Čtyři žáci prospěli velmi dobře, 39 dobře a 13 dostatečně.

Učebna pro II. třídu byla upravena nákladem 10 000 K v bývalém hostinci p. L. Kondryse v Popelínské ulici čp. 286 a s majitelem byla uzavřena nájemní smlouva na 15 let. F. Valenta se na vlastní žádost vrátil do školy v Kunžaku, definitivním ředitelem strmilovské školy byl jmenován Stanislav Švehla. Učitelský sbor tvořili odborný učitel Karel Kupka, učitel obecné školy Jaromír Štícha a industriální učitelka J. Zámečnicková. J. Štícha se na vlastní žádost vrátil na obecnou školu, místo něj nastoupil Ant. Klátil, prozatímní učitel v Kunžaku. 1. září 1921 bylo zapsáno v I. třídě 31 hochů a 26 dívek, ve II. třídě 31 hochů a 35 dívek, celkem 123 dětí, z toho 92 ze Strmilova. Přespolní žáci platili u zápisu 50 K, několika dětem bylo zápisné prominuto.

Obecní zastupitelstvo několikrát jednalo o tom, jak co nejlépe získat učebnu pro III. ročník. Z mnoha návrhů byl vybrán návrh zakoupit dům čp. 218 v Pivovarské ulici od faktora A. Ratolfsky. Domek, zvaný Světničkova chalupa, byl kdysi klišárnou, později tkalcovnou, v r. 1913 k němu byla přistavěna dílna a domek na dvoře. Obec celý objekt koupila za 36 000 K a nechala v něm upravit jednu třídu, kabinet, záchody, a byt ředitele.

Učitelský sbor posílil Jan Pospíchal. Učitel Antonín Klátil byl na vlastní žádost přeložen na Slovensko, místo něj byl jmenován def. učitelem ve Strmilově Václav Zahradník. Začátkem škol. roku bylo zapsáno v I. třídě 46 chlapců a 24 dívek, ve II. třídě 29 chlapců a 28 dívek, ve III. třídě 27 chlapců a 22 dívek. Bylo zavedeno nepovinné vyučování němčiny. 28.6.1923 se rozloučili se školou první absolventi - 26 chlapců a 17 dívek. Zvolili si tato povolání: na školy vyšší - IV. ročník 1 žák, škola stavební 1, zemědělská 1, lesnická 1, řemesla a živnosti - mlynář 1, pekař 2, řezník 1, cukrář 1, drogist 1, elektrotechnik 2, kovář 1, klempíř 1, zámečnick 2, strojník 1, pokrývač 1, holič 1, nerozhodnutí 5 - rolnictví, tkalcovství. Žádná dívka nešla studovat. Všechny se věnovaly "domáckému povolání".

Protože byla škola nedostatečně zařízena (chyběla kreslárna, tělocvična, dílny) a nemohly se četným předmětům současně učit chlapci i dívky, končilo vyučování několikrát v týdnu až v 5 hodin. Přespolní děti pak ještě čekali dlouhá pěší cesta domů, za špatného počasí a zejména v zimě to bylo jistě velmi svízelné. Ve školním roce 1923-24 docházelo 5 dětí z Leštiny, 1 z Vičic, 2 z Budkova, 10 z N. Olešné, 2 ze Zahrádek, 9 z Č. Olešné, 3 z H. Mezifíčka, 8 z V. a M. Jeníkova, 1 z Olšan, 6 z Palupína a 1 z Mutněvsí. K 1. září 1924 bylo zapsáno 82 místních a 57 přespolních žáků, narozených v letech 1909-1913, dle náboženského vyznání bylo 123 ř. - katol. (18 % z nich bylo osvobozeno od náboženství), 11 evangeliků, 2 židé, 1 bez vyznání. Ve škol. r. 1924-25 působili ve škole ředitel St. Švehla, odbor. učitel Karel Kupka, učitel V. Zahradník a zastupující učitel V. Lejtnar. Jan Pospíchal odešel na vlastní žádost do slovenské školy v Užhorodě. Koncem roku byl do radnice zaveden el. proud.

V únoru 1925 byly obě strmilovské školy spojeny pod jednu správu a obecná škola byla přeměněna na čtyřtřídní, 2. a 3. třída byla spojena v jednu. Ve šk. roce 1925-26 navštěvovalo obecnou školu 149 žáků ve věku až 14 let, měst'anskou školu 156 žáků, z toho ze Strmilova 75 žáků. Na obecné škole učili K. Anton, V. Lejtnar, L. Merlová, M. Janoušková, B. Svobodová a J.L. Semotán. Na měst'anské škole změny nebyly.

Stav školní budovy byl dle zápisu ve školní kronice "trvale neudržitelný". Okresní školní výbor vyzval místní školní radu, aby zvýšila stavbu školy, ale obecní zastupitelstvo nemělo snahu situaci radikálně řešit, byly provedeny jen nejnutnější opravy. Teprve rozhodnutí okr. škol. výboru dočasně zrušit k 1.9.1927 první třídu měst'anské školy ve Strmilově přimělo obecní zastupitelstvo ke slibu postavit novou školní budovu. Když okresní výbor na žádost obce zrušení školy oddálil, zůstalo opět jenom u slibu.

Vztah radnice ke škole se změnil až po volbách konaných 26.10.1928, neboť byl starostou obce zvolen ředitel školy Stanislav Švehla. Noví představitelé obce zahájili ihned jednání o stavbě školy. Jen velmi obtížně byl získán v záložně v J. Hradci úvěr 450 000 K. Okresnímu škol. výboru byly předloženy troje stavební plány, byl vybrán plán architekta Cuce z Prahy. Veškeré práce na stavbě školy byly zadány firmě Josef Šonský z J. Hradce, vedoucím stavby byl Jan Grobauer, místní školní rada stanovila jako dozor zednického mistra J. Fröhbauera ze Strmilova a architekta Bartuška ze Studené, testáře J. Čecha a J. Dvořáka, truhláře J. Kubáka a Fr. Benedu ze Strmilova.

Do poloviny prosince 1928 byly vyžděny základy a suterén. V zimě byly práce přerušeny. V lednu a únoru nastaly nezvykle velké mrazy -40 °C a vykonanou práci zničily. Vzniklá škoda 10 tisíc korun nebyla staviteli uhrazena. Na jaře bylo zdívo rozebráno, cihly ze strmilovské a jeníkovské cihelny se vesměs rozpadly, proto stavitel odebral cihly ze Žirovnice. V srpnu přerušil stavitel práci, a protože nezískal další úvěr, vyhlásil úpadek. Opět nastala obtížná jednání, ale na stavbě se brzy mohlo pokračovat. Vedoucím stavby zůstal J. Grobauer, tentokrát jako zaměstnanec firmy Průcha.

V listopadu 1929 byla stavba školy dokončena, ačkoli ji po celou dobu provázely četné obtíže, některé vyplývaly z tehdejší situace, jiné způsobila lidská zloba (živá obvinění a útoky proti staviteli i proti starostovi, udání, že obec staví "na čeno"). Nově přijatým zákonem bylo silně omezeno podnikání obcí, státní subvence byly získány velmi obtížně až po složitých jednáních na ministerstvu školství a v prezidentské kanceláři. Na jaře r. 1930 byly dokončeny vnitřní práce a v červnu "byl veškerý inventář umístěn v novostavbě ...není možno vypsat dojmy, jež jsme prožívali opouštěcí nehostinné třídy, svědky zápolení školního v prvních letech naší měst'anky. Radost z nové školy byla trvale kalena obavami, jež vycházely z obtížné situace finanční..." (školní kronika).

Obec se stavbou velmi zadlužila, z nákladů 868 440 K jenom asi třetinu hradil stát či okres, po dokončení stavby nezůstalo zapláceno ještě 70 tisíc korun. Dluh, který zatím uhradila strmilovská záložna, byl zaplacen až po třetí státní subvenci r. 1931. Kdy byla okresní hospodářské záložně uhrazena půjčka 4000 000 K, o tom se kronika nezmiňuje.

Obrovské úsilí ředitele Stanislava Švehly, členů školní rady a všech, kteří se na stavbě podíleli, bylo završeno slavnostním otevřením školy 24. srpna 1930. Slavnost je podrobně popsána ve školní kronice: "V předvečer otevření se konala v tělocvičně dětská akademie. 24. srpna 1930 zastihl Strmilov ve slavnostní náladě. Domy ozdobeny byly prapory, městem procházela hudba, lid se shromažďoval na náměstí ...v 10 hodin se průvod seřadil a veden dětmi v sokolském kroji šel na Nivku. V průvodu byli dále hosté, zástupci obce a místní školní rada, spolky krojované a velké množství místního lidu ... Za obec zahájil slavnost p. Vojtěch Kubele ... Okresní školní inspektor p. Václav Krška v kritické promluvě vysvětlil situaci, v níž se obec ocitla po rozhodnutí zemské školní rady, že uzavře měst'anskou školu strmilovskou dnem 1.9.1928. Okolní obce odmítly každou spolupráci a pomoc škole, do níž také jejich děti docházejí. Za těchto okolností bylo třeba úsilí lidské síly převyšujícího, aby stavby byla provedena ... Slavnost otevření školy byla jistě dojemná, v očích mnohých byly slzy a netajené pohnutí, u jiných radostné nadšení."

Libuše Kubáková, kronikářka

Ohlédnutí za uplynulým školním rokem

Již několik dnů užívají děti zasloužené a vždy pro ně tolik vytoužené prázdniny. Slavnostním shromážděním všech žáků školy a předáním 30 odměn nejplnějším žákům byl uplynulý školní rok ukončen. Jaký tedy ten školní rok vlastně byl? Jednoznačně je třeba říci, že dobrý. Důležité události, které se během roku udály mne o tom přesvědčují. Na počátku nového školního roku nastoupilo na školu nové vedení. Obavy z toho jaká bude spolupráce s učitelským sborem, obecním úřadem i veřejností ve Strmilově, se vzájemnou důvěrou i ochotou jít po nevyšlapaných cestách se poměrně brzy ukázaly jako zbytečné. Všichni totiž podle mého přesvědčení jsou vedeni snahou, že jakékoliv investice materiální i duchovní do dětí se v budoucnu vyplatí. Snaha celého okolí školy i vlastního sboru dát dětem to nejlepší je nejpříjemnější zjištění nového vedení školy, které je rozhodnuto nešetřit silou, ani čas pro děti. Strmilovské děti i děti z okolních obcí jsou stejní jako všude jinde. Jsou nadané i pracovitě, někdy zlobivé i slušné, citlivé, vnímavé a mohl bych pokračovat ve výčtu vlastností dále. Co je však příjemným zjištěním povahových rysů zdejších dětí je upřímnost a citlivost, kterou dávají na jevo někdy více výrazně, někdy méně. A to je moc a moc dobře. Citlivost se někdy hodně rychle ztrácí z našeho života a pokud tomu tak u našich dětí není, pak je to dobré.

Někdy slyšíme nářky na mládež, kárávé pohledy dospělých i opatření orgánů, které mládež trestají. Jaká tedy naše mládež je? Jednoduše řečeno, je taková, jakou

Významná novela zákona o půdě

V našem turisticky a rekreačně atraktivním kraji bylo v minulosti prodáno mnoho zejména vesnických rodinných domků a bývalých hospodářských usedlostí ať již k trvalému bydlení, nebo na tzv. rekreační chalupy. Při uzavírání těchto kupních smluv, které lze jen výjimečně zpochybnit, však často docházelo k tomu, že státní notář, který smlouvu vyhotovoval, působil na prodávající, aby kupující spolu s prodejem stavby a bezprostředně souvisejících pozemků bezúplatně převedli - darovali i ostatní pozemky, které k usedlosti patřily a jež v té době většinou užívaly tzv. socialistické organizace. Tak se mohlo stát, že nabyvatel získal za tehdy platnou kupní cenu stavby a zdarma navíc zemědělské a lesní pozemky, jejichž hodnota dnes, kdy už věci opět mají svou cenu, představuje desetitisíce, ale i

milióny korun.

Zákon o půdě stál důsledně na zásadě, že povinnou osobou může být pouze stát nebo právnická osoba ("organizace") a z této zásady připouštěl jen jednu výjimku, totiž situaci, kdy fyzická osoba ("občan") získala nemovitosti buď v rozporu s tehdy platnými předpisy nebo na základě protiprávního zvýhodnění nabyvatele. Povinnost prokázat tyto skutečnosti však ležela na oprávněných osobách a že to bylo opravdu těžké, mohou potvrdit ti, kteří se do takových soudních sporů pustili.

Poslední novela zákona o půdě tuto anomálii napravila a umožnila, aby původní vlastníci, kteří darovali své pozemky v těsné fyzické osobě nebo je bezúplatně převedli v souvislosti s uzavřením kupní smlouvy na budovu, k níž

jsme si ji vychovali. To platí pro rodinu, školu i veřejnost. Škola si váží toho, když její žáci jsou pro veřejnost spíše ku prospěchu, než na obtíž. Jsem přesvědčen, že rodinný příklad strmilovských dětí i snad cítělavedomé působení naší školy vede děti ku prospěchu veřejnosti.

Současná škola potřebuje pro plnění náročných osnov všech předmětů odpovídající vybavení. Je proto určitě dobře, když právě 30. září 1992 se začalo s přístavbou školy. Obecní úřad tak jasně dal na jevo, své přesvědčení, kam vložit investice, které sice nejsou hned vidět, ale které budou rozhodující v budoucnu. Právě do zlepšení materiálních podmínek pro výuku a výkon dětí. Jistě by občané uvítali například opravy silnic v obci, opravy některých obecních domů apod., ale budování školy řekl i v minulosti bylo chloubou každé i sebemenší obce. Slouží jistě ke cti podnikatelům, kteří přispěli, nebo přispěli svým příspěvkem právě na školu. I díky jim mohla škola v průběhu roku doplňovat své technické vybavení.

Ve své úvaze bych mohl dále vyjmenovávat různé akce pro děti, které škola pořádala, ale nejde přece o výčet akcí, ale o to, že přispěly k rozvoji společenské úrovně dětí, a obohacení jejich kulturního čtení. A tak pokud jsem na začátku řekl, že uplynulý rok byl dobrým rokem, pak mi možná i vy dáte za pravdu.

Mgr. Jindřich Kejval

pozemky patřily, se obrátili s návrhem na soud. V případě, že původní vlastníci již nežijí, mají tuto možnost ostatní oprávněné osoby podle zákona o půdě. Soud pak rozhodne buď o zrušení darovací smlouvy nebo uloží současněmu vlastníkovi (jeho dědicovi), aby uhradil cenu darovaných pozemků a to podle cenových předpisů platných ke dni 24.6.1991.

Tolik alespoň základní a obecná informace k této pro řadu občanů velmi významné novele zákona o půdě. Podrobnější právní rozpor konkrétních případů, příp. právní zastoupení při jednání před soudem si můžete zajistit u naší advokátní kanceláře ve Studené 498, tel. 0332/92320.

JUDr. Radoslav Příkryl,
advokát AK Studená

O SEKÁČTÍCH A JEJICH UMĚNÍ

Poměrně drsné podnebí střední Evropy, do jehož oblasti naše země geograficky patří, od zemědělců a zvláště chovatelů dobytka, vyžadovalo a dosud vyžaduje značné pracovní vypětí. U nás se nemůže po celý rok dobytek pást jak tomu je na jihu. Je třeba nadělat pro zimní období značnou zásobu sena a jiného potřebného krmení, nejméně na 200 dní v roce.

Pazourkové, později bronzové a železné srpy, prostě nemohly na tento úkol stačit. Vždyť se jednalo o usečení velkého množství trávy, která pak byla pracným způsobem na slunci usušeno do skladovatelného stavu.

Proto byl vynález kosy v našem kraji pro zemědělce tak důležitý a přímo pře-

vratný, podobně jako pro lovce vynález luku a šípu. To, co bylo nutno sekat srpem celý den, zručný sekáč s kosou měl hotovo za necelou hodinu. Dobří sekáči s kosou byli proto dříve ve veliké vážnosti.

Jestliže ve své básni "V ta krásná rána..." hodnotím práci sekáče jako určitý druh uměním mám k tomu dobré důvody. Dnes již málokdo toto umění ovládá. Ti nejlepší sekáči již dávno spí svůj věčný sen.

Sečení trávy kosou totiž vůbec není úkon tak jednoduchý, jak se na první pohled zdá.

Vzpomínám si přitom na jednu příhodu, která se skutečně před několika lety stala. Protože pořízení vhodné motorové sekačky nebyla, a ani dosud není,

záležitostí lacinou a jednoduchou, rozhodla se skupina chalupářů na posečení svých zahrádek zakoupit kosy k ručnímu sečení trávy. První překážka záležela v tom, že všechny nové kosy jsou naprosto tupé a je nutno je nejdříve naklepat. Toto ještě nebyl pro ony chalupáře takový problém. Našli ochotného vesnického starce, který jim kosy naklepal. Přesto výsledky jejich sečení byly velmi ubohé. Požádali proto znovu onoho dobrého muže, aby jim v tomto oboru poskytl patřičnou lekci. Šel s nimi proto na louku, kde je učil jak mají správně sekat, jak kosu brousit, jak ji správně nasadit na kosiště (násada kosy), aby nebyla ani příliš "natažená", avšak, aby také nebyla příliš "domů", to znamená,

aby vůči kosišti nebyla posazena v příliš ostrém úhlu. Odhalil jim alespoň zhruba celou abecedu sečení.

Stařec přitom zavzpomínal na své bývalé spolusekáče, s nimiž před mnoha lety vycházel brzy ráno kosit trávu a potom, když bylo po senách, s tou samou partou, jen s kosami většími a jinými kosišťaty, chodili žít obilí o žních. Na podzim pak znovu sekáči obešli všechny louky, aby je posekali na otavu.

Zvlášť vzpomínal při této příležitosti na ty nejlepší z nejlepších, kteří si dovedli tak kosu naklepat a nabrousit, že si mohli dovolit sekat trávu i za nejsilnějšího slunečního žáru, což je vůbec vrchol sekáčského umění. Nepotřebovali prostě ranní rosu, která sekáčům velice v sečení napomáhá.

Chalupáři se od starého sekáče dozvěděli jak velice při sečení záleží i na kvalitě brousku a jeho materiálu a zvláště pak ono umění v sekáčské práci nej-

důležitější, umět kosu do ostra naklepat, aniž by při tom došlo k jejímu poškození "zlupačení".

Někteří účastníci tohoto sekáčského kursu si skutečně vzali starcovy rady k srdci, postupně se dokonce z některých stali i dobří sekáči. Druzí, a těch bylo více, si však raději ušetřili potřebný obnos k zakoupení motorové sekačky. Zdálo se jim totiž, že tomuto umění se prostě nikdy za svého života naučit nemohou.

V ta krásná rána, jitra jak malovaná

V ta krásná rána, jitra jak malovaná
když červen shýbal stébla trav,
já vycházel jsem časně zrána
s kosou a brouskem na náš sad.

V té práci vracel jsem se k životu svých předků
co orali pole a pečovali o statek,
nouzi trpěli, když trávy bylo málo
a radovali se, když jí bylo dostatek.

Velice kdysi záleželo na sekáčské práci,
kterou dnes muži ani neumí,
dřív od mládí se pokoušeli chlapci
zvládnouti toto umění.

Vždyť na louky i pole bylo kosy třeba,
od jara přes léto až do zimy,
na dobrém, včasném posečení
závisel život rodiny.

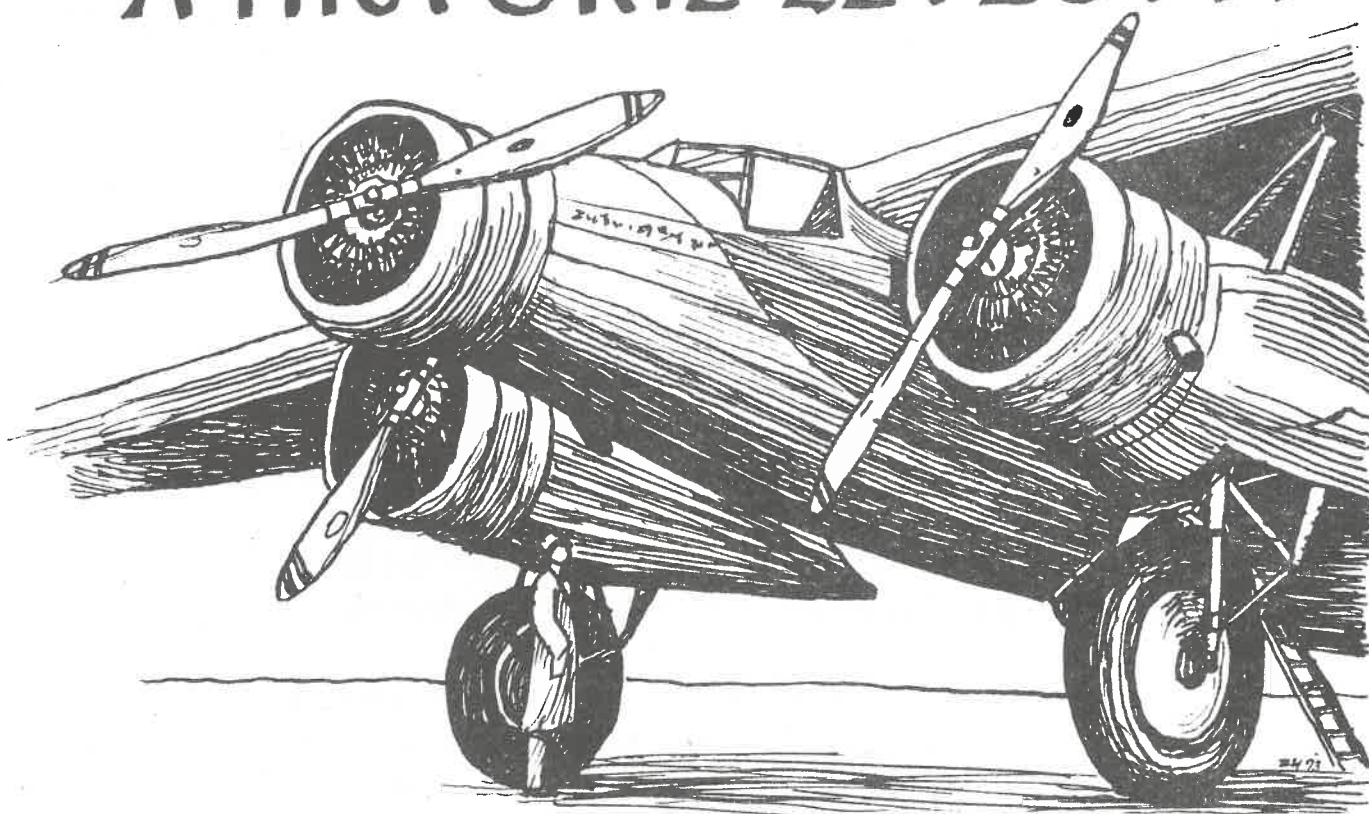
Dodnes to slovo v naší řeči přetrvalo,
sekáč a schopný muž se v jedno pojí,
ač staré umění sekáčské vymizelo,
sekáč je ten, kdo v slovu, činu stojí.

V ta krásná rána, jitra jak malovaná,
když červen shýbal stébla trav,
já vycházel jsem časně zrána
s kosou a brouskem na náš sad.

V té práci vracel jsem se k životu svých předků,
a vždycky dělal jsem tu práci rád.

Petr Jankovský

STRMILOV A HISTORIE LETECTVÍ

Jistě si mnozí pamatujete na krásný srpnový den v roce 1991, kdy proběhlo odhalení pamětní desky devíti americkým letcům, kteří zahynuli v bitvě nad Jindřichohradeckem.

Při této příležitosti se poprvé ve Strmilově představil Klub historie letectví v Jindřichově Hradci, který za výrazné podpory a pomoci zdejšího Obecního úřadu uskutečnil výstavu k této akci v klubovně místního Kulturního domu. Tento počín přilákal i mnoho fandů letectví, kteří měli zájem o pořádání dalších akcí. Koncem měsíce dubna t.r. se konečně dočkali. Členové KHL uspořádali v místním kině pásmo k bitvě nad Jindřichohradeckem s ukázkami filmu, který přiblížil život amerických bombardovacích letců za druhé světové války. I přes značně nedostatečnou propagaci se dostavil slušný počet návštěvníků, z nichž někteří, myslím tím přímé pamětníky letecké katastrofy nad Strmilovem, mohli si tento večer zpestřit a doplnit řadu svých zajímavých zážitků. Při zakončení této debaty uvedli členové KHL přehled akcí plánovaných v letošním roce. Aby se mohli s termíny připravovaných akcí seznámit i ti, kteří na zmíněném večeru nebyli, uvádíme je proto v těchto novinách.

Dne 27. června 1993, v neděli, byl realizován zájezd na letecký den do Roudnice nad Labem. Šlo o jedinečnou možnost vidět letouny z druhé světové války jako P-51 Mustang, Spitfire, Grumman Avenger, B-25 Mitchell a mnoho dalších typů.

Dne 18. července 1993 (opět neděle) je plánován zájezd

na letecký den do Hradce Králové. Cena asi 140,- Kč. Tento letecký den by měl být obdobou loňského leteckého dne v Bratislavě - akrobacie leteckých skupin, moderní letecká technika a podobně.

Dne 12. září (neděle) 1993 je plánován zájezd na "Velký letecký den" do Prahy Kbely. Cena zájezdu je asi 120,- Kč. Měla by to být velká letecká show se vším všudy. Přihlášky budou asi do poloviny srpna.

Na konci září se má uskutečnit zájezd: - buď do Mnichova do tamnějšího Technického muzea, autobusem, v ceně c. 320,- Kč. Nejpravděpodobnější termín v sobotu 25.9.

- nebo do Belgie, Holandska a Německa asi v termínu 29.9. až 3.10.1993 (středa až neděle) autobusem v ceně cca 1.500 - 1.800 Kč. Tento zájezd by byl zaměřen na návštěvy vojenských muzeí.

Od 14.9. do 14.10.1993 proběhne výstava s leteckou tematikou v muzeu v Soběslavi, pořádáná KHL v J. Hradci.

Bude se jednat o značně rozsáhlou akci na níž se bude účastnit i televize.

Veškeré termíny zájezdů budou upřesněny na plakátech vyvěšených v prodejné potraviny na náměstí, kde budou k dostání i přihlášky na jednotlivé akce. Takže vy, kteří máte zájem, jste vítáni.

František Švehla ml.

PRAVĚK STRMILOVA

Jistě jste si pozorně prohlédli kresbu uvedenou na obale, která podle ak. malíře Z. Burlana představuje pravěkého člověka, který žil v jeskyni u Neauchtala v Německu asi před 44 000 lety před n.l. Protože u Štramberku v jeskyni Šipka byl objeven jedinečný doklad o existenci Neandrtálce na našem území, můžeme se domnívat, že skupina pravěkých lidí, kteří již výrazně kultivovaně využili toho, že ani před 10 000 lety př.n.l., kdy skončila poslední doba ledová a největší ledovce jako Alpský a severský, který sahal až k naší severní hranici, začaly ustupovat a tím se vytvořily podmínky k naplnění věčné touhy zjistit, cože to asi je v té velké dálce tam za tím tajemným kopcem.

Příloha: Náčrty 1- 14 a 20-32 jsou kamenné nástroje ve skutečné velikosti (pěstní klíny, sekeromlaty, škrabadla, rydla apod.)

15 a 16 představují kamenné nástroje používané na dřevěných násadách

17 je kostěný hřeb

18 je kamenný víceúčelový nástroj

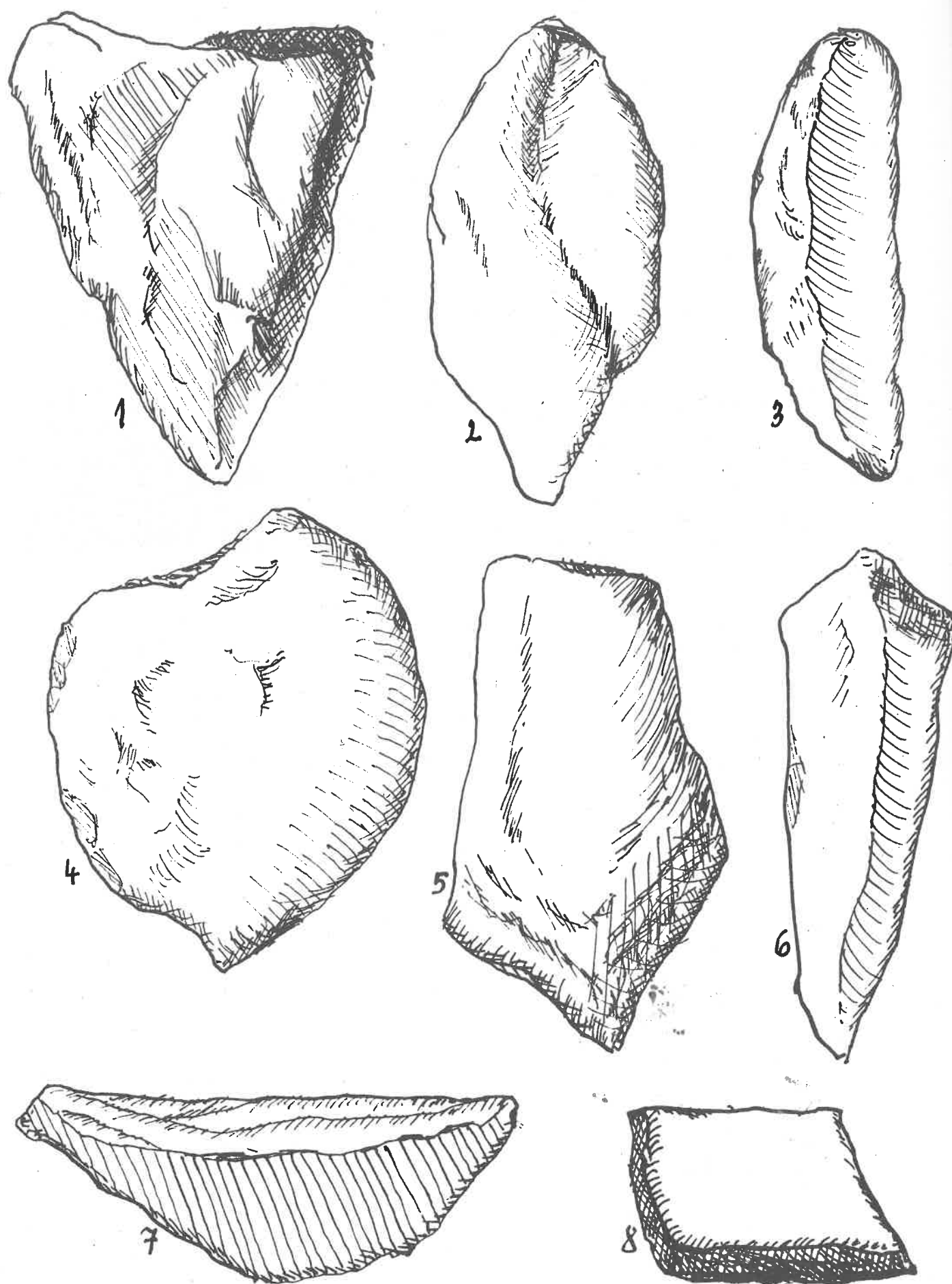
19 je železný srp (viz. text)

33 je úlomek (střep) keramiky (viz. text)

A tak přišli v malé tlupě a jistě nemuseli hledat dlouho, aby zde našli co potřebovali k životu. Aby měli pocit určitého bezpečí našli zmíněný vrch obrácený k jihu, z kterého měli přehled po svém teritoriu. (Většina míst s pravěkými sídlišti je takto situována.)

Byl zde zřejmě bohatý porost, který potřebovali k obživě, protože byli sběrači. Živil se různými plody, semeny a některými rostlinami. Našli i vzrostlé stromy, rostoucí jednotlivě i ve skupinách, aby k nim mohli přistavět ty nejprimitivnější přístěnky z nalámaných větví.

A hlavně byla zde blízká přítomnost vody. Vyhlédnuté sídliště bylo šťastně situováno nad soutokem potoka, který sem směřuje od Strmilova a vtéká do něj na jihu potok od Kunžaku (Komorníka). Také tam byla a je vyvěřina skály protkané hojně křemenými lasy. A tak nebylo moc obtížné úderem malého kamene o velký a nebo opačně získat po mnoha pokusech kamenný úštěp, který případně s malou retuší již představoval nástroj, který mohl sloužit k obraně před útočící zvěří a později po mnoha desítkách století k samé existenci života. A tak je tu doba kamenná.

Toto pojmenování velkého období prahistorie mohlo jen stěží vystihnout obrovskou šířku vývoje této doby a tak se do archeologické praxe převzalo rozdělení zakladatele kodaňského muzea Christiána Thomsena. Pro nás jen ve velmi hrubém rozdělení asi po 2 000 letech k našemu letopočtu takto: starší, střední a mladší doba kamenná, doba bronzová a železná.

Povrchovým sběrem získaná kamenná industrie na našem pravěkém sídlišti porovnaná v daném časové úseku se známou kamennou industrií při určité typizaci některých nástrojů by mohla být zařazena na přelom střední a starší doby kamenné tj. asi 8 000 let před n.l.

Z některých nálezů je možno sledovat dlouhodobý vývoj kamenných nástrojů. To by naznačovalo, že nebylo třeba našim předkům putovat stále dál a dál za potravou.

V celkem bezpečné poloze s bohatstvím plodů, v blízkosti s možností bohatého lovu ryb a u soutoku potoků, které tvořily napajedla pro zvěř, kterou se postupně člověk naučil lovit a s nížinatou deltou při soutoku, která dávala dostatek rákosu k zateplení a na střechy přístěnků, byly vytvořeny podmínky k nepřerušovanému rozvoji naše pravěkého sídliště.

S těmito existenčními jistotami bylo docela dobře možné, aby se naše sídliště úspěšně rozrůstalo a bylo obýváno velmi početným kmenem, který zvětšoval své teritorium.

Z prostor kolem hřbitova (viz. situační náčrt) odkud je největší počet nejstarších nálezů se sídliště rozšířilo na východ směrem k protilehlému vrchu. (Tivang. bod.) Tady centrem osídlení byla menší nížina v místě bývalé pily p. Dvořáka, kde ještě před meliorací byla velmi vydatná studánka. Tady hlinitý náplav nám zachránil zbytky zabodlých kůlů, které s hlazenými kamennými nástroji a kostěným tkalcovským hřebem odkryla meliorace. Tento prostor se rozšiřoval severně až za cestu k Leštině. Toto osídlování stále větších pozemků s dobrou a úrodnou půdou je předznamenáním vstupu do mladší doby kamenné (Neolitu) 5 800 - 4 400 let př. n. l.

Toto velmi významné období označují mnozí význační archeologové za zlatý věk lidstva, kdy se člověk stal usedlým zemědělcem a začal poprvé v historii žít na určitém místě trvale. Tato obrovská změna ve způsobu života nutně vyžadovala i změnu potřebných kamenných nástrojů. Vedle velkých mělkých mís, v kterých se drtilo uzpůsobeným kamenem obilí, a nástrojů k zpracování půdy, kůží, vlny a lnu bylo naléhavě potřeba větších nádob k uchování obilí a zásob.

Tu potřebu mohla splnit jen keramika. Oheň byl již samozřejmostí a hlína s drobným křemeným zrnem byla v dosahu. Vždyť pamětníci si ještě vybavují, že takové hlíny byl dostatek ve velké jámě proti Jeřábkovým. Ta byla zlikvidována s první větší úpravou silnice ke Kunžaku.

Několik nálezů úlomků keramiky je důkazem, že střep z takovéto hrubé hlíny byl silný až 2 cm a vypracován jen vrstvením hliněných prutů bez hrnčířského kruhu a nedokonale pálený. Mezi nálezy keramiky je jeden malý střep zdoben vpichováním. Podle periodisace pana Thaomse je to období kolem 4 000 let př. n. l.

To bylo období, kdy začaly vznikat řemesla. Zručnější kameníci vytvářeli nástroje nejen pro sebe, ale i pro ostatní obyvatele sídliště. Kamenná industrie mohla být menších rozměrů, protože se začala vkládat do rozštěpu nebo zvlášť přizpůsobených dřevěných držadel. Kamenné nástroje, aby nedrásky ruce byly hlazené. Až sem k nám se dostávají velmi tvrdě vrstvené rohovce od Baltu. Byl nalezen i malý pazourek. Při povrchovém sběru se zatím nenašlo nic z doby bronzové. Odborný názor je takový, že při tomto kovu se použité předměty znovu roztavovaly do nových nástrojů a ozdob. Protože mohly být jediné uloženy v nejvyšší vrstvě ornice, která byla po celá století kultivována jsou nenávratně ztraceny. Snad až po nález a odkrytí sídlištních jam bude nalezeno víc i z doby železné než je srp, který je velmi zajímavý tím, že je ošřiven vně srpové oblouku. Tato nezvyklá skutečnost by mohla znamenat, že v našem pravěkém sídlišti v mladší době kamenné byly ostré drobné kamenné čepele vkládány do dřevěného oblouku na vnější stranu a nikoliv jak je běžně znázorňováno na vnitřní stranu oblouku klasického srpů.

Situační náčrt by nám měl posloužit k představě, kdy v rozsáhlém osídlení již hledali některé rody své teritoria. Podle nálezů bylo takové malé sídliště ve vrchu nad Leštinou a pak kolem starého koryta potoka od Kunžaku, kde je dnes přepad z rybníka Komorníku. Rovněž ve směru na Bořetín, vlevo poblíž staré cesty proti rybníku Adamáku - bylo malé sídliště. Od tud pochází nález ze sbírky p. uč. Kupky. Je to přelomené vrtné kladívko. (viz. historie Strmilova od p. Martínka.)

Je možno předpokládat, že Bořetín i Leština vznikly z těchto malých sídlišť a posunuly se ke vznikajícím komunikacím.

Velké a zajímavé sídliště bylo v místech zaniklých "Zimmerwaldů" v Jitrách, vlevo od silnice k Nové Olešné. Je to sídliště předurčené k trvalému průzkumu, protože kamenná industrie nemá v některých případech shodné známky s nálezy Strmilovskými.

pokračování v příštím čísle

Volejbalová exhibice.

Volejbalový oddíl Jiskry Strmilov uspořádal v sobotu 12.6.1993 II. exhibiční volejbalový turnaj našich nejvyšších národních soutěží.

Pro značně nepříznivé počasí jsme byli nuceni zápasy odehrát ve sportovní hale v Jarošově, která alespoň částečně vyhovuje svými parametry hracímu řádu volejbalu.

Turnaj se hrál systémem každý s každým na dva vítězné sety, takže jsme měli možnost vidět šest velmi kvalitních zápasů.

Turnaje se zúčastnili:

Tesla Starobrnno (I. liga) - stavělo na hře posil z Schenku Brno, zejména na Knoflíčkovi, který se prosazoval tvrdým útokem a smečovaným podáním, útočné akce chytře a pestře připravoval nahrávač Häuer.

Škoda Č.Budějovice (I.liga) - zakládali hru na jistotě, chyběla jim však patřičná jiskra a zápal, místy i kousek štěstí. Největší nebezpečí pro soupeře představoval Zita, své si odehrál a tvrdým smečovaným podáním se blýskl náš odchovanec Jarda Emmer.

Mertastav Předklášteří (II.liga) - vše se točilo kolem "starých" zkušených ligových hráčů, kde přehledem vynikali Čada a Rotrekl, kteří velmi dobře doplňovali mladí, fyzicky velmi dobře připravení hráči.

Velkou předností byla bojovnost a herní nasazení. S oběma prvoligovými celky sehráli vyrovnané a zajímavé zápasy.

Meteor Č.Budějovice (II.liga) - mužstvo se snažilo hrát na jistotu, chyběla jim však větší bojovnost. Na síti i v poli střídali velmi pěkné akce se slabšími.

Konečné pořadí:

1. Tesla Starobrnno
2. Škoda České Budějovice
3. Mertastav Předklášteří
4. Meteor České Budějovice

Je škoda, že již podruhé, co se podařilo přilákat na naše hřiště ligová mužstva, byli volejbaloví příznivci vinou špatného počasí připraveni kvalitní sportovní zážitek.

Organizačním a materiálovým zajištěním si tento turnaj již udělal mezi ligovými hráči velmi dobrou pověst. Rovněž termínově je červen velmi výhodný. Po skončení ligových soutěží potřebují mužstva vyzkoušet nové posily, dát příležitost mladým hráčům v zápasech se silnými soupeři. tohoto důvodu jsou spokojeni i trenéři a vedoucí mužstev.

Podaří-li se na příští rok zajistit turnaj finančně, mohli bychom přivítat i hráče špičkových mužstev našeho volejbalu včetně reprezentantů.

Jediné co nejsme schopni ovlivnit je počasí.

V závěru bych chtěl poděkovat všem, kteří nám pomohli tuto finančně náročnou akci zajistit:

OBAL ROZKOS

Jan Kubák obchodník

Fr. Vosolsobě soukr. zemědělec

J. Effenberk - rekreace

OU STRMILOV

Koloniál Vrbenský

Truhlářství Kolman

p. Máca hostinský.

VODOINSTALAČNÍ A TOPENÁŘSKÁ

firma KAŠPAR

Provádí

**ROZVODY VODY, TOPENÍ
OPRAVY VODOINSTALACE,
VÝMĚNU VAN, BOJLERŮ A POD..
MENŠÍ SVÁŘECÍ PRÁCE**

DOVOZ MATERIÁLU ZAJIŠTĚN

STRMILOV 198, OBCIZNA

Strmilovské noviny vydává

Odpovědný redaktor:

Grafická úprava:

Počet výtisků:

Cena jednoho výtisku:

Obecní úřad Strmilov

Petr Jankovský

Zbyněk Honzal/FOGRAT

500

1 Kč